

Силабус
навчальної дисципліни
Історія світової культури XX-XXI ст.
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма Історія та археологія
Спеціальність 032 Історія та археологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти перший

Викладач (і)	Світлана Баханова
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/bahanova/
Контактний тел.	0980504166
Е-mail викладача:	s_bahanova@i.ua
Графік консультацій	Вівторок 11.00 - 13.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: культура, культурний процес, модернізм імпресіонізм, постімпресіонізм, символізм, масова культура, постмодернізм.

Мета та предмет курсу: усвідомлення фундаментальних понять і категорій теорії культури, ознайомлення з сучасними методами культурологічного аналізу, вивчення історичної специфіки тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій у світовій культурі та мистецтві; є особливості сучасного світового культурного процесу, його трансформації, набуття глобального характеру культурних змін, урізноманітнення культурних форм та мистецьких напрямів

Компетентності та програмні результати навчання:

Здатність до використання принципів, норм етики, правил культури поведінки, правової культури у стосунках з людьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі.

Порівнювати й оцінювати факти та діяльність історичних осіб з позиції загальнолюдських та національних цінностей, визначати власну позицію щодо суперечливих питань історії; виявляти інтереси, потреби, протиріччя в позиціях соціальних груп і окремих осіб та їх роль в історичному процесі, тенденції і напрями історичного розвитку; оцінювати різні версії й думки про минулі історичні події, визнаючи, що деякі джерела можуть бути необ'єктивними; самостійно ідентифікувати себе й інших в історичному процесі.

Здатність орієнтуватися в історичному просторі, здійснювати аналіз/синтез просторово-історичних об'єктів та зв'язків в історичному просторі..

Ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей

Оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських і національних цінностей

Зміст курсу:

Модернізм та постмодернізм ХХ ст. Революція в мистецтві. Модерн, модернізм. Кубізм, футуризм, імажинізм, сюрреалізм, абстракціонізм, фовізм. Основні естетичні принципи модернізму в мистецтві. Періодизація модерну. Експериментальний модернізм.

Постмодернізм як парадигма сучасної культури. Постмодерн, «втомлена епоха», «ентропійна» культура. Риси постмодернізму. Філософсько-естетична основа та риси постмодернізму.

Формування нової наукової картини світу. Розвиток науки у ХХ – початку ХХІ ст. «Наукова революція» початку ХХ ст. і фундаментальні основи нової картини світу. Сучасна картина світу. Теорія відносності, квантова механіка, пошуки єдиної наукової теорії. Відкриття в астрономії та вихід людства за межі планети. Вплив нової картини світу на мистецтво.

Розвиток генетики, кібернетики, комп'ютерних технологій. Проблема створення штучного інтелекту. Розвиток техніки та формування планетарної транспортної мережі як чинник глобалізації.

Пошуки в образотворчому мистецтві. Шляхи розвитку образотворчого мистецтва. Ідеали гуманізму, гармонія світу і мистецтва в творчості художників “нового традиціоналізму”. Сюрреалізм. Конструктивізм і формалізм. Народження дизайну. Поширення експресіонізму. Суб'єктивне, песимістичне сприймання світу, індивідуальний протест. Абстракціонізм. Поп-арт. Кінетичне мистецтво. Гіперреалізм. Концептуальне мистецтво. Хепенінг. Перфоманс. Інсталяція. Муралізм.

Культура тоталітарних режимів. Особливості тоталітарної культури як антиподу демократичних культур. Феномен мілітарної, мобілізаційної культури. Тоталітарно-комуністична культура в СРСР. Цензура. «Соціалістичний

реалізм». Репресії. Ліквідація мистецьких напрямків Стратегії виживання митців в умовах тоталітарної культури. Сталінський ампір. Образотворче мистецтво 30-80-х років. Соц-арт. Культура і створення культу особи. Масові культурно-ідеологічні заходи. Пропагандистські кіно, театр, література.

Нацистська ідеологія і пропаганда «арійськості» німецької культури. Знищення шедеврів німецького авангардизму та експресіонізму, спалення книг. Архітектура неокласици Третього рейху. Особливості фашистської культури Італії. Формування тоталітарних культур в Азії

Особливості світової культури другої половини ХХ – на початку ХХІ ст. Розгортання науково-технічної революції. Становлення постіндустріального суспільства. Комп'ютеризація. Інтернет і соціальні мережі.

Глобалізація світу та культури. Література та мистецтво у повоєнний період. Реалізм і модернізм, «міфологічний реалізм», екзистенціалізм. Літературний маскульт. Образотворче мистецтво. Криза абстракціонізму та поява поп-арту та оп-арту. Функціоналізм в архітектурі.

Стиль життя та відчуття світу у післявоєнного покоління. Конткультура: бітники, рух хіппі та сексуальна революція, «нові ліві». Комунітарно-екологічний рух. Фемінізм та розширення гуманістичної свідомості.

Формування споживацького суспільства та маскульту

Музичне та синтетичні види мистецтва. Музика ХХ ст. Джаз, свінг. Блюз, регтайм. Рок-н-рол, рок, реггі, реп, хіп-хоп, R&B. Естрадна, диско та попмузика. Електронна музика. Театральне мистецтво: класичний драматичний театр, театр одного актора, експериментальний театр-студія, театр абсурду та ін.

Мистецтво фотографії. Кінематограф. «Німе» кіно. Американський кінематограф. Голлівуд та альтернативне кіно. Європейське філософське кіно. Сюрреалізм у кіно. Кінематографічні фестивалі та премії. Індійське кіно.

Масове та видовищне мистецтво. Масове мистецтво і засоби масової інформації. Преса. Мультиплікація. Телебачення. Відео. Реклама. Відеокліп. Взаємозв'язок форми і змісту.

Методи навчання: лекція, евристична бесіда, практична робота, створення ситуації інтересу в процесі викладання, методи контролю і самоконтролю, самооцінювання, взаємооцінювання

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): полягає реалізації таких завдань: ознайомлення з найвизначнішими явищами в духовній та матеріальній царині періоду, розвиток уявлень про сучасні соціокультурні трансформації; набуття досвіду здобуття інформації з різноманітних джерел та її презентації відповідно до обраної теми, зосередження уваги на набутих під час навчання компетентностей на практичних заняттях (30%), презентація самостійно опрацьованої інформації (30%), розробка завдання в межах навчальної (40%). Залік передбачає співбесіду за питаннями практичних занять та результатами виконаних завдань, що надає можливість покращити оцінку за певним показником в межах визначеного максимального балу.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:
Мультимедійний проектор, маркери, власні мобільні пристрої.

Система оцінювання та вимоги:

За *роботу на практичних заняттях* студент може отримати максимально 50 балів. Розподіл балів здійснюється таким чином: 5 балів – за повну, логічно побудовану, добре аргументовану та проілюстровану прикладами доповідь, 4 – за недостатньо повне, але певною мірою обґрунтоване повідомлення, проілюстроване прикладами, 3 – відповідь на запитання за його сутністю з наведенням деяких аргументів та прикладів, 1-2 – за окремі доповнення, приклади.

Виконання *завдання* оцінюється у 20 балів та конкретизується самим завданням. До уваги береться повнота охоплення основних сюжетів теми, правильність виділення головного, вмінні структурувати матеріал, використання зображувальних засобів, доцільність ілюстрацій, композиційна та стилістична правильність тощо.

Розробка завдання в межах навчальної теми оцінюється у 30 балів, при цьому оцінюється: вибір та обґрунтованість методів дослідження, розробка їх супроводу (питання для спостереження, анкети. питання для опитування, тести тощо, визначення та описання рівнів і показників.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

1. Білик Б. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / Б. Білик, Ю. Горбань, Я. Калакура. К.: Вища школа; Знання, 2000.
2. Греченко В. А. Історія світової та української культури: Підручник для вищих закладів освіти / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. К.: Літера, 2009.
3. Дейвіс Норман. Європа: Історія. К., 2000.
4. Історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. Тернопіль, 2005. .
5. Історія світової культури. Навчальний посібник / Шейко В.М., Гаврюшенко О.А., Кравченко О.В. К.: Кондор, 2006. 408 с.
6. Історія світової культури: Культурні регіони: навчальний посібник для студ. гум. спец. вузів / Л.Т.Левчук, В.С.Гриценко, В.В.Єфименко та ін.3-е вид., перероб. і доп. К. : Либідь, 2000..
7. Історія світової та вітчизняної культури: Навчальний посібник. К.: Дакор, 2007. - 454 с.
8. Курс лекцій з української та зарубіжної культури: Навч. посібник / За ред. Л. Дещинського. Львів, 1999.
9. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник / За ред. А.Яртіся, В.Мельника. 2-е вид. перероб. і доп. Львів : Світ, 2005.

Інформаційні ресурси:

- 10.<http://www.history.org.ua/>
- 11.<http://www.besthistorysites.net/>
- 12.<http://www.irbis nbuv.gov.ua/>